

ГРЧКИ АРХИЈЕРЕЈИ У ШУМАДИЈИ

Високопреосвећена господа митрополити Калиник пирејско-атински, Христодулос волоски и Амвросије посетили су Преосвећеног епископа шумадијског Саву и били његови гости од 2. до 9. маја о. г.

За време свога боравка у Шумадији гости су посетили манастире Ралетинац, Каленић, Дивостин и Благовештење, где је митрополит Амвросије са члановима пратње служио Свету архијерејску литургију. У Лазаревцу су гости посетили Спомен-цркву и одржали кратак помен изгинулим у Колубарској битци, а потом били гости проте Живорада Јаковљевића. У Тополи су гости посетили Караборћеву цркву и Оплепац.

Уочи Бурђевдана митрополит Христодулос је служио свечано бденије у Саборној цркви, а на Бурђевдан сва тројица митрополита служили су Литургију, заједно са домаћином, после које су измењани поздрави. После резања славског колача у Епископији, које је извршио митрополит Калиник, домаћин је приредио за госте свечани ручак.

За време свога боравка гости су посетили манастир Студеницу (где им је Преосвећени епископ жички Стефан приредио ручак) и манастир Жичу.

По повратку из Банатске епархије, где су учинили посету Вршцу, Зрењанину, Панчеву и манастирима Месићу, Свете Меланије у Зрењанину, и Свете Тројице у Кикинди, гости су у Београду посетили Њ. Светост патријарха српског Германа са којим су се задржали у дужем разговору.

Испраћени од домаћина, гости су у рано јутро, 9. маја, отпутовали у своје епархије.

„Сами смо видели славу Његову“

(2. Петр. 1:15—18)

Пре него што ће Господ изнети Крст на Голготу кроз страдања, смрт и васкрсење, Он је опоменуо апостоле да „Његово Царство није од овога света“ — да их, све што ће се с Њим догодити, не збуњује и да се „не плаши срце њихово“; јер њима је и дано да знају више од других, тј. да знају да је „Он Божија сила и Божија премудрост“. А када је Господ отварао очи слепима, лечио болесне и хроме и васкрсавао мртве, апостоли су се заиста уверили и исповедили да је „Он Христос, Син Божији!“

Пошто су се уверили много пута и видели Његову божанску силу, сада је било време да им Господ покаже и славу Своју, јер када Га виде како се распиње на Крсту, да се не устраше страдања Његових, већ да разумеју да је Његово страдање драговољно и да свету проповедају да је Он „Очево сијање“.

Непосредно пред своје страдање Спаситељ је узео тројицу ученика Својих Петра, Јакова и Јована и повео их на гору Тавор да се пред њима преобрази, да им покаже у пуном сјају Своју божанску славу. Уздигнут од земље, окружен двојицом старозаветних сведока Божијих — пророцима Мојсијем и Илијом — Господ се преобразио и испољио славу Свога божанства пред апостолима, колико су они могли поднети. Јер, како каже Свето еванђеље, лице Његово засијало је као сунце, а Његове хаљине постале су беле као снег. Изнад овог чудесног призора чуло се и сведочење Оца Небеског: *Ово је Син мој љубазни који је по мојој вољи, Њега послушајте* (Мт. 17:1—9).

Господ Исус Христос, који је испуњење свих старозаветних пророштава, показивао се увек јачи од природе и од људских слабости, чинећи небројена чуда, исцељујући сваку болест људску, па и мртве васкрсавајући, али се никада до Преображења није показао Својим ученицима у пуноћи Своје божанске славе. То је Господ учинио непосредно пред Своје страдање да увери ученике Сво-

У Тополи, архијереј, свештенство и народ, за време свете литургије на отвореном простору пред црквом

је да је Он заиста обећани Месија и испуњење свега онога што је о Њему писано „у закону Мојсијеву, пророцима и псалмима“.

Када су апостоли видели вечну светлост и славу Божију, у души су осетили такво блаженство да су пожелели да остану заувек на Тавору. Јер да човек види сјај те славе, то је таква радост и дужевна наслада која се речима не може исказати. Али пре него што ће постати стални ученици у Божијој слави, требало најпре да проповедају Еванђеље љубави, вере и правде свима народима, и да издрже страшну борбу са мраком и грехом у овоме свету, који „у злу лежи“ преображавајући свет и људе око себе.

Док људи воде свој овоземаљски живот окаљан грехом, не могу се удостојити да виде сјај славе Божије. Зато нам је Бог дао могућност да се преображавамо, па и да засијамо пред собом и пред другима кроз врлински живот, који је живот по Еванђељу.

Греше они који траже да виде Бога, па тек онда у Њега да поверују. Бог се без Бога не може видети. Као што се сунце не може видети без зрака своје светлости, тако се и Бог

не може видети док нам Он не даде благодат и не обасја нас светлошћу богопознања. Зато Господ од нас тражи чисту веру у Њега и чисто срце: „Благо онима који су чистог срца, јер ће Бога гледати“ (Мт. 5:8).

Давно је видовити пророк Исаија рекао:

„Безакоња ваша раставише вас од Бога вашег, и гријеси ваши заклонише лице његово од вас, да не чује.“

Јер су руке ваше оскверњене крвљу и прсти ваши безакоњем; усне ваше говоре лаж и језик ваш изриче опачину.“

Нема никога да виче за правду, нити има да се пре (залаже) за истину; уздају се у ништавило, и говоре лаж; зачињу невољу, и рађају муку“ (Ис. 59, 2—4).

Греси наши не дозвољавају нам да видимо Бога, иако Он стоји близу нас. И што је човек грешнији, утолико му присуство Божје више смета и постаје неподношљивије; помисао на Бога постаје му одвратна, јер се грех опире постојању Бога, који разоткрива грех и Судија је греху. Зато свет мрзи Христа „јер сведочи за њега, да су дела његова зла“ (Јн. 7:7), говори Онај који види сав свет с краја на крај.

Господ Исус Христос је открио јасно да је Бог свевидећи, и да никаква тама не спречава Његово свевидеће око од виђења. Он је видео људе у даљини, Натанаила под смоком, ону магарицу и магаре у другом селу... Он је прозрео Петрово одрицање, издајство Јудино, своју смрт и васкрсење, разорење Јерусалима, вечност Своје Цркве, страдања Својих следбеника и догађаје на крају времена.

Грешно срце мора или признати Бога и покајати се за свој грех, или Га негирати и остати непокајано и непреображено. А Господ је дошао у свет да нас преобрази и учини учесницима Његове вечне божанске славе, јер је дошао „да нађе изгубљено“ (Лк. 19:10). Он је ту крај нас, спреман да нам помогне, јер непрестано куца на вратима нашега срца. На нама је да покажемо добру вољу, и сретнемо се са Њим који спасава, који преображава и који нас уводи у свет истине и вечности. А Бог нас је за вечност и створио; Он нас и позива да будемо учесници вечне заједнице са Оцем и Сином и Духом Светим. Амин.

Драгослав М. Степковић

„У чему застанем у томе ћу и да судим“

Вероватно нисте чули за реч „аграфон“? Овај наш наслов је један „аграфон“. Они који се баве темељним проучавањем Светога писма, библијски научници, знају добро шта су „аграф“ и где их налазимо. То су речи које се сматрају и наводе као Христове речи, а зна се да их нигде нема записаних у било којем од четири канонска Света еванђеља. Далеко од тога да је све што су најранији Спаситељеви ученици-апостоли видели и чули од њега било и записано. Апостоли су у својим беседама, на мисионарским путовањима и на молитвеним састанцима, сигурно говорили и цитирали свога Учитеља много обилније него што је у четири Еванђеља забележено. Њихови слушаоци и потоњи обраћеници у веру, пажљиво су слушали и памтили дра-

гоцене драгуље из којих је била састављена круна хришћанске благовести од Христа и о Христу. „Књига“ је, у оно доба, била у виду свитка, а „свитак“ је могао да прими око тридесетак страна наше штампане књиге, не више. У два маха Свети еванђелист Јован изјављује у свом Еванђељу да није све записано. На крају 20-те главе вели:

„И многа друга чуда учини Исус пред ученицима, која нису записана у овој књизи“ (20:30), а у 21-ој глави вели:

„А и много чега другог, што Исус учини, које — кад би се записало једно по једно — мислим да написане књиге не би стале ни у сами свет“

Свети Апостол Павле у свом дирљивом опроштају са црквеним старешинама у приморском граду Милету каже:

„Све сам вам показао, да се тако ваља трудити и немоћне прихватити, и сећати се речи Господа Исуса, јер је он рекао: „Блаженије је давати неголи примати“ (Дела апостолска 20:35).

Ето, то је један „аграфон“ који нам потврђује да су у први мах Христове речи чуване у памћењу и да многе нису у Еванђељима забележене. Те незабележене тако и зову библијски научници — „АГРАФА“ тј. „незаписано“.

Свети мученик Јустин Философ, половином II века, у својој полемичкој расправи „Разговор (дијалог) са Трифоном“ и Свети Климент Александријски, као и многи други рани хришћански писци, наводе као реч Христову у нашем наслову истакнути аграфон: „У чему застанем, у томе ћу и да судим“.

Нема разлога да не сматрамо ову реч као аутентичну реч самога Господа Исуса; и то не само зато што су је пре нас најранији писци свети Оци и „Учитељи васељене“ таквом сматрали, већ што је сагласна са више других примера из живота и деловања Господа Исуса Христа. Жени, на пример, ухваћеној у прелјуби, која је дрхтала од страха пред њим и пред гомилом која се спрема да је линчује, заспе камењем, Спаситељ опрости, избави је и отпусти рекавши јој: „Не осуђујем те ни ја; иди и од сада више не греш“ (Јован 8:11).

У казивању Светог апостола и еванђелиста Луке налазимо и други пример покајане грешнице, за коју Господ вели да јој опрашта „многе грехе њене” јер је многим покајаним сузама измила ноге Спаситеље, и отпусти је са опроштајем речима: „Кћери, вера твоја спасла те је; иди с миром” (Лука 8:48).

Двојица распетих са Христом

Од свих других примера већи и сјајнији је пример опроштаја приликом Господњег распећа на Голготи. Призивање на крст беше тада редовни начин извршења смртне казне. Беху тада у Јерусалиму двојица злочинаца који су били осуђени на смртну казну. У истој ситуацији, на истим мукама, за исте злочине, обојица подносе своју агонију, али различито реагују. Први се подручиво обраћа Христу:

„Зар ти ниси Христос? Спаси самога себе и нас” (Лука 23:39). Овај умре непокајан и без опроштаја.

Други, међутим, у истим мукама размишља о својим злочинима и кајући се оплакује своју судбину и свој избор „стила живота”, обраћа се своме другару у злочину речима:

„Зар се ни мало не бојиш Бога — будући да си исто тако осуђен” (Лука 23:40). И, ми смо праведно осуђени, јер примамо што наша дела заслужују; овај међутим није учинио ништа неумесно”. Обраћајући се затим Господу распетоме он завапи: „Исусе, сети ме се кад доћеш са својим царством!” И какав је одговор добио? Ево какав: „Заиста, кажем ти: данас ћеш бити са мном у рају”.

Ето, два човека пред сам смртни час, па један умире покајани, признавши да је грешан и молећи опроштај оде у рај; док онај други нити признаде своје грехе, нити се покаја, нити се помоли: „Сети ме се кад доћеш са својим царством”. Тај оде у ад! У оба живота он је хтео да буде без Бога, и испунила му се жеља: далеко ће и остати и лица Божјег неће видети у вечне векове!

У једној својој беседи Свети Јован Златоусти каже: „Један од двојице злочинаца (распетих са Христом) спасао се у последњем часу свога живота — да не очајаваш: али само један — да се превише не надаш”!

Опомена једне иконе

Покајани злочинац из дубине греховног пада, као и жена грешница, о којима казују Еванђеља, беху спасе-

ни покајањем и молитвом, лицем окренути Христу. Али има примера да понеко падне са висине вере и хришћанског живота у дубину греховитог понора — у задње часове свога живота на земљи. У првој посланици Коринћанима пише свети апостол Павле: „Ко мисли да сигурно стоји, нека пази да не падне” (10:12).

Једна икона која се зове „Лествица” сликовито приказује ову апостолску опомену као и једну класичну књигу хришћанске побожности. Ту књигу је написао Свети Јован, звани „Лествичник”. Ово име му је дато по његовој знаменитој књизи која има наслов „Лествица”. „Лествица” описује пут духовног уздицања кроз морални живот, кроз улажење у сопствену душу дубоким и дугим размишљањем (конTEMPLацијом) и кроз молитву и подвиге. Најпожељнија ствар и данас, нарочито данас, јесте душевни мир. „Немирно је срце моје — вели Блажени Августин — све док се у Теби (Господе) не умири”. Успињање лествицом хришћанског живота, размишљањем, подвигом и молитвама није нешто што ико може да „обави” да би стигао на мету. То је напор целог живота. Многи се уморе и крену лакшим путем, који не води ка луци — духовном пристаништу, већ одводи. Икона духовне лествице приказује на сликовит начин шта може да се деси оним ко мисли да је избегао „долину смрти” и успео се на „висину светости”. Са самога врха, на икони Лествице, приказано је како се неки стрмоглаво сурвавају надоле, где их чекају разјапљена уста „дрва који никада не спава”.

Према Светом Антонију Великом (око 355) Сатана (што значи непријатељ) у своме рату против душа које теже Богу, служи се свега са два основна оружја: очајањем и гордошћу. Пре него што крене на подвиг хришћанског живота и борбе са грехом, хришћанин је подвргнут ђавољим сугестијама које му веле, као „видиш како је то високо и тешко, ти немаш шансу да се тамо успнеш — остави се залудног посла!” А, ако се помогнут Божјом благодаћу хришћанин ипак отме том искушењу и крене, после првих успеха у подвигу Сатана убацује другу „удицу” — гордост. „Видиш где си ти стигао, како високо стојиш! А пази оне у низини и у „смртној сенци”; видиш како су мали справ тебе! Ти више ниси — што рече Фарисеј — као други људи”.

И тако се дешава да многи падају, сурвавају се са лествице успона у пропаст и очај! Зато Господ заповеда

да будемо „на стражи” увек. У својој беседи о мудрим и неразумним девојкама које су чекале жениха ноћу, па једне заспахе а нису биле спремне да уђу са женихом на свадбу, јер нису имале са собом уља за своје светиљке, док друге, које су имале своје упаљене светиљке, убоше са осталом свадбеном свитом и са женихом. Док су неразумне стигле, жених је ушао и врата се затворише и оне остадоше пред затвореним вратима! *

— Господару, господару, отвори нам — стојећи пред затвореним вратима преклињаху неразумне; али им се не отвори, већ чуше глас „Жениха” (Христа):

— Заиста вам кажем, не познајем вас!

Ову алегоричну причу Христос заврши речима: „Бдите, дакле, не знате дана ни часа”, јер у чему застанем у томе ћу и судити!

Рајко Обрадовић

Нове књиге у издању „Каленића”

1. **Византијско богословље** од протојереја др Јована Мајендорфа. Књига је у меком повезу и има 288 страна. Цена је 700,00 динара.

2. **Псалтир** (друго издање), превео са грчког др Емилијан Чарнић; књига у тврдом повезу, на 227 страна. Цена је 800,00 динара.

3. **Минеј за месец мај**; књига у тврдом повезу, на 530 страна. Цена је 2.400,00 динара.

4. **Има Бога — бака није лагала** од Милоша Весина, дипл. теолога; књига у меком повезу, на 80 страна. Цена је 150,00 динара.

5. **Карађорђева црква у Тополи** од Предрага Пајковића; књига у меком повезу, на 43 стране. Цена је 150,00 динара.

Издавач: „Каленић” — издавачка установа Шумадијске епархије, Улица маршала Тита 69, 34000 Крагујевац.

Богоугодна молитва

Кад човек прочита овај наслов, њему се аутоматски намеће питање: шта то значи *богоугодна молитва*? Да ли то значи да има и таквих молитава, које нису Богу угодне и које Бог не воли да чује? Сигурно да има!

У нашој српској парохији, овде у Банстауну, где сам ја као свештеник служио, живео је један наш стари досељеник, родом из Лице, по имену Милан Диклић. Био је честит човек, добар хришћанин и уз то веома бистар, окретан и сналажљив. Међу нашим народом био је веома популаран. Сви смо га знали као човека, који је увек био весео, насмејан и расположен, и пун здравог хумора. Никада се ни на шта није жалио. Изгледао је увек као човек, коме све у животу добро иде и који је својим животом веома задовољан.

Милан Диклић био је власник једног лепог парка на периферији града, намењеног летњој разоноди становника овога краја. У том парку био је велики базен за пливање, простор за пикнике са великим дрвећем и дебелим хладовином и разне врсте минијатурних возила, намењених дечијој разоноди. Читавих 30 година, за време летње сезоне, радио је Милан у своме парку, од раног јутра до мрака, а свој рад увек је отпочињао молитвом. Тешко је било наћи човека, који је у своме раду налазио толико задовољства као овај човек. Нико од нас није ни сањао да би се једног дана и тако нешто могло десити да Милан Диклић прода овај свој парк. Међутим, на опште изненађење свих нас, то се једног дана догодило.

Кад се пронео глас кроз нашу парохију да је Милан Диклић продао свој парк, неколико дана доцније, ја сам отишао да га посетим и запитао га како је могао тако што да учини, како се могао растати, од свгоа парка, који је толико волео? Милан Диклић, по свом обичају — користећи свој урођени смисао за хумор — дао ми је одговор, који је у себи садржавао подједнаку дозу и шале и истине.

Оче — отпочео је Милан своју причу — вама ћу рећи праву истину. Решио сам да продам парк јер ми је досадило да се напакано Богу молим,

а и милом Богу мора да је још и више досадило да те моје молитве слуша. Видите, сви ови фармери, из околине, свакога лета моле се Богу за кишу; а ја сам био једини, који сам се пуних тридесет година, сваког лета и дању и ноћу, молио Богу да киша не пада, већ да сваки дан буде сунчан и врућ. Ја сам био свестан да су фармери били у праву, а не ја, и да су њихове фарме и усеви били пречи него мој базен за пливање, али то се мене није типало, ја сам тражио од Бога да заштити моје себичне интересе, а фармерима како буде. Због свега тога, пошто сам већ зашао у дубље године, решио сам да продам парк, да бих пре него што побегнем с овог света, могао коју праву и богоугодну молитву да изговорим.

После овога догађаја, Милан Диклић је живео још свега неколико година, па се онда изненада разболео и умро.

Молитва је *разговор човека с Богом*. Ово је најкраћа и најјаснија дефиниција молитве.

Од постанка света па до данас, човек никада није престао да осећа своју зависност од једног вишег, свемогућег и свезнајућег Бића, које је створило овај свет, и које је апсолутни господар свега што у овоме свету видимо и не видимо. Кроз читаву историју људског рода човек је непрестано тражио путеве и начине да са тим Бићем успостави присније везе, да Му се приближи и задобије његову наклоност, па је веровао да то може најлакше постићи молитвом.

**„Тражите пре свега
небеско царство
и праведност његову,
а остало ће вам се додати.
... Јер зна Отац ваш
шта вам треба, пре него
што га замолите”.**

(Из Еванђеља Исуса Христа по Матеју, гл. 1, ст. 33 и 8.)

Иако свака религија учи своје вернике шта је молитва и како треба да се Богу моле, у већини случајева сваки од нас сам одлучује како ће се Богу молити, како ће с Њим разговарати и шта ће Му у својој молитви рећи. У нашим молитвама ми, или *славимо и величамо* Бога, или *Му захваљујемо* на његовим богатим даровима, или *опет тражимо* од Њега нешто што нам недостаје. Свака наша молитва требало би да буде богоугодна, али то није увек случај.

Поједине протестантске секте овде у Америци, као и у многим другим земљама света, у циљу да придобију што више присталица за своју секту, говоре народу обично оно што народ воли да чује. Оне приказују хришћанство као религију, која плаћа својим вреницима богате дивиденде и од њих не очекује никакве нарочите жртве у накнаду за то. Ти секташи нам кажу да, ако човек верује у Бога и моли Му се, да ће Бог за њега све учинити: Он ће обезбедити све његове животне потребе, решити све његове проблеме, растерати све његове бриге, победити све његове непријатеље и исцелити све његове болести. Ови секташи не мисле много о томе да ли су њихове молитве угодне Богу или нису; њих интересује, *мами и привлачи* раскош и богатство овога света, леп, угодан и безбрижан живот, *па сматрају ако се моле Богу и у Њега верују да је Он дужан да им све то обезбеди(!)*

Ове протестантске секте, да би доказале исправност свог учења о молитви, цитирају обично следеће Христове речи: „Иштите и даће вам се, тражите и наћи ћете, куцајте и отвориће вам се” (Лука 11:9). „Што год заиштете од Оца у име моје Он ће вам учинити...” (Јован 14:13). Секташи сасвим површно и дословно тумаче ове речи Христове. Они се никада не запитају: шта је то што ми можемо, у име Христово, тражити од нашег небеског оца? Да ли ми можемо, у име Христово, тражити да Бог заустави кишу за време летњих месеци како бисмо могли да користимо свој базен за пливање? Свакако не!

У својој Беседи на гори Христос је рекао: „Иштите најпре царства Божјег и правде његове, и ово ће вам се све додати” (Матеј 6:13). У свим нашим молитвама и молбама, које упућујемо Богу, *царство Божје* мора бити стављено на прво место, *изнад свега осталог!* Као хришћани, следбеници Христа, ми морамо строго водити рачуна да свака наша молитва буде у *духу и сагласју са оним што нас је Христос учио*. Сваки човек, сваком својом молитвом коју изговори, казује Богу где се његово срце налази и шта њега више интересује — земаљско или небеско царство.

Христос је нама сасвим јасно одговорио на питање како треба да се Богу молимо. Он нам је дао молитву, познату под именом „Молитва Господња”, или „Оченаш”. Та молитва гласи:

„Оче наш, који си на небесима,
да се свети име твоје;
да дође царство твоје;
да буде воља твоја и на земљи као
и на небу;
хлеб наш насушни дај нам данас
и опрости нам дугове наше као што
и ми опраштамо дужницима
својим;
и не уведи нас у искушење,
но избави нас од зла” (Матеј 6:
9—13).

Свети оци и учитељи Цркве испи-
сали су у разним временима на хи-
љаде разних молитава, али је Молит-
ва Господња (Оченаш) била и увек
остала најлепша, најсадржајнија, нај-
умеснија и свакако Богу најмилија
од свих молитава које су у овом све-
ту написане и изговорене.

Другом приликом, учећи нас каква
је молитва Богу угодна, Христос је
похвалио молитву цариника, који је
пошао у храм да се Богу моли, и дубо-
ко свестан својих грехова није се
усудио ни да своје очи подигне према
небу, већ је тукао себе у прса го-
ворећи:

„Боже, буди милостив мени греш-
ном” (Лука 18:13).

Кад човек одвоји време да се Бо-
гу моли, било у цркви или у своме
дому, или на било коме другом месту,
њему се понекад деси да се осети
мало збуњен, и не зна шта да каже
Богу у својој молитви. Ако се и вама
тако нешто деси изговорите „Оче
наш”, или поновите молитву царини-
ка „Боже, буди милостив мени греш-
ном” и можете бити апсолутно сигур-
ни да сте изговорили богоугодну мо-
литву, коју наш небески Отац увек
радо слуша.

Прота Раднша Пуррић

...А наука тече даље

Овај чланак је преузет из дневног
листа *Лос Анђелес Тајмс*, од априла
ове године. Доносимо га у целини, у
преводу.

Многи су истицали да је, од по-
четка, еволуција била у сукобу са
библијским казивањем о стварању
(света) стављајући тако науку про-
тив религије, као што је и Галилеј
био у сукобу са Црквом због свог
учења да се Земља окреће око Сунца”.
Све до данашњег дана, једна група
фанатичних креациониста” (који се
држе свога тумачења Библије, према
коме су врсте живих бића посебно
створене, а нису настале еволуцијом
из једног примитивног једноћелијског
организма — амебе) продужују, твр-
дећи да је старозаветна Књига Поста-
ња у праву, а не Дарвин. Чак је и
Роналд Реган рекао да он верује да
је еволуција само једна теорија, и да
креационизам има подједнако основа
као и еволуционизам.

Међутим, сада и дарвиновска тео-
рија еволуције долази под критичко
преиспитивање од стране научника,
који су последњих година све више
иступали и били све гласнији у по-
гледу пропуста и противуречности у
тој теорији. Ови истраживачи, од
којих се њих двадесет и четири са-
стало, последње недеље, на Калифор-
нијском државном универзитету у
Фулертону, не поричу да се еволу-
ција дешава. Они нису креационисти,
али стављају знак питања у погледу
механизма еволуције (то јест како
се она десила, или дешава. *Прев.*).
Они желе да Дарвина подрже и да
развију једну теорију о променама,
која би била у сагласности са физич-
ким и математичким законима.

Један од централних проблема
који се испречио пред њима јесте:
како да се помири еволуција, која
налази све веће и веће сложености
у живим створењима, са другим за-
коном термодинамике, који каже да
свемир, оставећи сам себи, има тен-
дентију ка све већем нереду! Ако пак
свемир иде стално низбрдо, како су
онда људска бића могла настати од
амеба?

Еволуција такође представља оз-
биљан проблем за сам састав науке,
која инсистира да све теорије имају
да буду стављене на пробу, и тако
да се докаже да су (непобитно) тачне.
Еволуција се не може проверити. Што
постоји данас сматра се да је, самим
својим бићем, настало путем еволу-
ције. Нема другог неког фосилног
трага да се према њему провери. Ни-
ти пак може еволуција да се употре-
би за предвиђање (будућег развоја и
промена. *Прев.*). Међутим, и то је
захтев који тражи одговор од једне
ваљане теорије.

Но ништа од свега овога; са друге
стране, не потврђује се мишљење кре-
ациониста, који верују радије у от-
кривену истину него ли у науку. На-
учна дебата о дарвинизму показује
да сама наука стално еволуира и да
ниједна (научна) истина није статич-
на; да боље теорије, које дају више
објашњења, замењују оне које дају
мање. Наука је процес којим
људски ум тражи да разуме свет око
себе; и то је процес који нема краја”.

Покојни наш велики научник и
ректор Београдског универзитета
Иван Баја, у једном од својих попу-
ларних научно-философских есеја, ве-
ли: „Библија открива истину (о по-
станку света) на својој првој страни,
док ће наука то учинити на послед-
њој”.

Та фундаментална истина јесте:
„У почетку створи Бог небо и земљу”
(Прва реченица у Библији).

Српска православна Црква у Америци и Канади

Српска црква у Америци и Канади
формирана је, као и остале право-
славне заједнице, од економских еми-
граната, углавном из бивше Аустро-
угарске монархије. Исељавање је по-
чело у другој половини 19. века, а
било је интензивно особито после
1890. године. На почетку 20. века, пре-
ма званичним извештајима, у Аме-
рици је било већ 110000 Срба.

Први српски храм подигнут је у
Цексону, Калифорнија, и освешћен
1894. године од стране руског алас-
кинског епископа Николаја. Првим

свештеником је постао Севастијан
Дабовић, први православцац рођен на
овом континенту који је постао пра-
вославним свештеником (умро у Жи-
чи непосредно пред II светски рат,
где је живео као гост Епископа жич-
ког Николаја, а сахрањен на жичком
монашком гробљу) у САД уопште.
Јеромонах Севастијан није дуго вре-
мена остао у Цексону, јер је Срба
било у многим местима и требало их
је обилазити. Као прави и истинити
мисионар, јеромонах Севастијан је
стално на путу. Руски архиепископ

Св. арх. сабор из 1921. који је основао Епархију америчко-канадску. С лево на десно: митрополити: пећски др Гаврило, бањалучки Василије, кијевски (руски) Антоније, патријарх Димитрије, еп. пак-
рачки Мирон и митрополит дабро-босански Петар. У другом реду: Епископи: бококоторски Кирило,
темишварски др Георгије, митрополит зворничко-узлански Иларион, епископи: горњокарловачки
Иларион, жички Јефрем и викарни др Максимилијан. У трећем реду: епископи: битољски Јосиф, ти-
мочки др Иринеј, рашкопризренски Михаило, митрополит скопски Варнава, епископи: злетовско-стру-
мички Серафим и будимски др Георгије.

који је водио духовно старање и над Србима, поставио га је, 1905. године, за начелника новоосноване Српске духовне мисије. Као начелник, о. Се-
вастијан покренуо лист „Гласник Срп-
ске црквене мисије у Северној Аме-
рици”, штампа књиге на српском и
енглеском језику и мисионари међу
Русима, Украјинцима, Ескимима, Си-
ријанцима и Грцима. За време Бал-
канског рата налази се као доброво-
лац у Србији и Црној Гори.

Први свештеници долазили су у
Америку из разних наших покрајина.
С обзиром да нису имали свог срп-
ског епископа, свака црквена општи-
на имала је своја правила и свеште-
ници су зависили од милости и не-
милости председника црквено-школ-
ске општине и његових одборника.

Године 1906. у САД је већ било 14
организованих црквених општина. Те
године постаје српским свештеником
у Америци и др Паја Радосављевић,
педагог светског гласа. Убрзо он са-

жива конференцију свих српских све-
штеника у Питсбургу, на којој је од-
лучено да се оснује српска право-
славна епархија. Са ове конференци-
је упућене су молбе Митрополиту
београдском и Патријарху српском у
Срем. Карловце да узму Српску цркву
у Америци под своју јурисдикцију.

Митрополит београдски није био
у могућности да икога пошаље у Аме-
рику, али је редовно помагао мате-
ријално подизање нових цркава и
финансирао путне трошкове свеште-
ника који су из Србије ишли да по-
служе нашем народу у Новом све-
ту. Карловачка митрополија је, пак,
донела одлуку да Епископ вршачки
Гаврило ((Змејановић), у пратњи ар-
химандрита Валеријана (Прибићевић-
ћа), потоњег викарног епископа срем-
ског, лично отпутује у Америку и
испита могућност стварања српске
епархије. Међутим, аустроугарске
власти нису му дале пасош за одла-
зак и тако је ствар пропала. Срби су

и даље остали под јурисдикцијом
Руске православне цркве и њених
архиепископа, који су се очински од-
носили према нашим верницима.

За време I светског рата, 1916. го-
дине, Српска црква шаље у Америку
јеромонаха др Николаја Велимиро-
вића да упозна јавност о борби мале
Србије против двојне Монархије и
створи услове за организацију Срп-
ске православне цркве у Новом све-
ту. За време свога боравка, јеромо-
нах Николај је одржао у многим
храмовима, православним и англикан-
ским, велики број беседа које су
остављале снажан утисак на слу-
шаоце.

Исте године су српски свештеници,
на челу са архиепископом Јевдоки-
мом, на својој скупштини у Чикагу,
организовали три окружна прото-
презвитерата која су обухватала сада
већ постојећих 31 парохију.

Епископ вршачки Гаврило

Три године доцније, управо маја месеца 1919. године, Црквено-народни сабор Руске православне цркве у Кливланду, Охајо, на коме је узело учешћа 328 руских свештеника и 5 српских, не само што су предложили

Митрополиту српском Димитрију стварање српске православне епархије за САД, већ су и архимандрита Мардарија (Ускоковића) предложили за епископа. С обзиром да се тих дана радило и на васпостављању јединства Српске православне цркве у Југославији, овај предлог је узет у разматрање већ на Трећој конференцији архијереја уједињене Српске православне цркве, која је одржана у Сремским Карловцима од 20. новембра (3. децембра) до 2. (15) децембра 1919. године. „После подуже расправе установљена је потреба да се ради упознавања правог стања српске православне цркве у Америци изашаље онамо један од г. г. Архијереја (са још једним свештеним лицем), Исти би имао задатак да тамо ступи у додир са тамошњим посланством Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца, да сву ствар исцрпно и тачно испита и извиди, по могућству да покуша и организацију тамошње српске цркве, те у своје време поднесе свој исцрпан извештај и евентуални предлог. Извр-

шење тога задатка поверава се Његову Високопреосвештенству г. Гаврилу АЕМитрополиту пећском, а Средишњи Архијерејски Сабор се упућује да учини потребно за извршење те мисије као и да изради потребне инструкције”.

Ни митрополит Гаврило није допсео у Америку. Епархија америчко-канадска организована је од стране Св. арх. сабора Српске цркве 1921. године. До избора првог српског епископа, новооснованом епархијом администрирали су патријарх Димитрије, у два маха, и епископ охридски др Николај, који је извесно време био у Америци, посетио многе парохије и по повратку поднео драгоцен извештај и предлог за решавање проблема у Америци. Његов је предлог био да се купи земљиште на коме ће се подићи манастир Светога Саве, који ће бити верски и национални центар Срба у Америци и Канади, што ће новоизабрани епископ америчко-канадски Мардарије и спровести у дело.

Допис из Москве

Обнавља се Данилов манастир

У јужном делу Москве, на десној обали реке Москве, московски кнез Данило, најмлађи син Александра Невског, основао је 1282. год. манастир. Од сачуваних из старине, ово је најстарији манастир Москве и прво здање изграђено од камена.

Манастир је играо важну улогу у одбрани јужних прилаза Москви. Баш са ове стране су Татари под својим вођом Кази Гирејем, кримским каном, напали Москву 1591. год. Чврсте зидине манастира су одолеле нападу. Москва није заузета. Почетком 17. века (1606/1607) у „смутном времену”, које је настало после Ивана Грозног, историја је забележила народни устанак против феудалне власти, под Иваном Исајевичем Болотником. Устанак је био обухватио широке просторе Поволжја, јужне и централне делове Русије. Устаничке чете, појачане војском Василија Шујског, појавиле су се и пред Москвом. Спремале су се да је 1606. год. на јуриш заузму. И ову намеру су осујетиле чврсте одбранбене зидине Даниловог манастира. Устанак је угушен. Болотников је био ухваћен,

ослепљен и удављен. После овог устанка, око манастира су изграђени од опеке још солиднији и чвршћи зидови са седам одбранбених кула, који су до данас сачувани. Над улазним вратима је саграђена црква.

После октобарске револуције манастир је затворен. Исту судбину је доживело свих 25 московских манастира. Храмови у Даниловом манастиру су запуштени и оштећени. У братске ћелије и остале просторије су смештени беспризорни. После другог светског рата њих су заменила ратна сирочад и деца без родитеља.

Руска патријаршија је, после другог светског рат, покренула иницијативу да јој се да више права и простора за обављање своје делатности. На то је имала и право, јер се у рату легитимисала као патриотска установа. Већ при крају рата је пропевало више нових храмова, отворене су богословије и Духовна академија, али, и поред свих настојања, није било дозвољено да се у Москви обнови ни један манастир. Тек недавно, већ пред своју смрт, покојни Брежњев је потписао указ којим се дозвољава да Патријаршија обнови један московски манастир. Велика је то радост била када се сазнало да је Црква најзад добила сагласност да обнови и духовно оживи Данилов манастир, иако се знало да је један од најоштећенијих, и да ће обнова захтевати велике материјалне трошкове, много груда и вре-

мена. Каква чудна симболика! Ово је најстарији и први манастир подигнут у Москви после татарског нашествия и први који ће поново засијати и пропевати. „Ко је као Ти међу силнима, Господе, творјај чуда?” (Исх. 15 : 11)

Посета манастиру

Манастир у принципу не прима посете ни домаћих на страних гостију. То је данас једно огромно градилиште око стотинак радника, а у сезони је стално било запослено само 600 радника. Било је потребно 800 радника, али их нису могли обезбедити. Ово даје и представу о грандиозности објекта и замашности радова.

Захваљујући љубазности архимандрита Тихона из Издавачког одељења Патријаршије, добио сам ипак препоруку да ме прими намесник манастира, архимандрит о. Евлогиј (Смирнов). Придружио ми се и о. Јохан Дисинг, римокатолички монах, који се већ осамнаест година подвизава у Јерусалиму, у цркви Ирода Господњег. Старији човек, пореклом Немац са доста добрим знањем руског језика.

Невероватно колико је много урађено у кратком времену! Зидови и куле око манастира су поправљени. Храм „Седам васељенских сабора” са црквом Данила Столпника је прекривен. Крстови су позлаћени и

освећени. Једна од пет цркава, колико их се налази под кровом храма „Седам васељенских сабора“, је потпуно обновљена. У свим просторијама ври као у кошници. Ту су клесари, тесари, иконописци и позлатари. Ово стотинак радника ради или припрема све што може да се заврши у затвореном простору.

Храм „Седам васељенских сабора“ је саграђен у 17. веку — а има делова који потичу из 18. и 19. века — на темељима храма који је у 16. веку саградио Иван Грозни. Археолози су пронашли старе темеље на дубини од око два метра испод садашњих.

„Собор Свете Тројице“ је још већи и лепши од претходног. Спољашњи радови се приводе крају. Са све четири стране се дограђују колоне, које су током последњих деценија срушене. Врше се велики рестаураторски радови на иконостасу и фрескама. Све је још под скелом, па се размере храма могу само наслућивати. Отац Евлогиј ми рече да овај храм може да прими на молитву пет до шест хиљада верника, а „Седам васељенских сабора“ исто толико у свим својим црквама. У свим храмовима у оквиру манастирских зидина, моћи ће одједном да се моли око 12—13.000 верника! Радови на храму „Свете Тројице“ биће најзад завршени до краја ове године.

У завршној су фази и радови на храму „Св. Симеона Столпника“, који се налази над самим улазним манастирским вратима. Звоник је био разрушен. Сада је дозидан и већ је постављено седам звона.

Једна троспратна зграда, на крају огромног манастирског простора, готова је споља и изнутра. Дивно се одсликава азурно плава боја ове зграде на дубокоме снегу, који је покрио

Храм Св. оца седам васељенских сабора

манастир. У ову зграду биће усељено одељење спољних послова Московске патријаршије, на челу кога се сада налази митрополит мински Филарет, наш познаник из недавне посете, заједно са московским патријархом, нашој Цркви.

Зграда намесника је такође готова. При рестаурацији ове зграде је постигнут чудан склад старине и савремености. Намесникова радна соба подсећа на савремене радне кабинете у неком министарству или

елитној установи. Испред кабинета је „секретарска“ просторија са телефонима и другом савременом опремом, вешто укомпонованом у старину.

Сам отац Евлогиј, савремен школован човек, је истовремено једноставан срдчан монах. Двадесетак година се подвизавао у Сергијево Тројицкој лаври, у близини највећег светитеља Русије св. Сергија Радонешког.

Када је о. Евлогиј говорио о историји манастира и о „Болничким палатама“, где су смштени престарели архијереји, монаси и многи значеници лаици, да би у молитви дочекали свој овоземаљски крај и били сахрањени на манастирском гробљу, цитирао је речи Гогоља над одром Хомјакова: „Ништа није свечаније од смрти“. Отац Јохан Дисинг, иако римокатолик, у одушевљењу је рекао: „Господе, како бих Ти био захвалан да и мени доделиш ту част да завршим у овом манастиру: Римокатолик сам, оче Евлогије, да ли је моја жеља остварљива?“ „Зашто да не,“ одговори отац Евлогиј, „преграде које деле римокатолике од православних не досежу до небеса“, на вео је речи чувеног руског теолога Брјанчанинова, са благим осмехом на лицу који плени и умирује.

Даниловски манастир у обнови

Вратимо се манастиру. Манастирско гробље, у оквиру манастирских зидина, је најстарије манастирско гробље. Било је некада далеко познатије од Новодјевичјег гробља. Археолози су раскопали и испитали сваки педаљ земље. Све кости су сахрањене у заједничкој гробници над којом је постављен импозантан крст.

Ради илустрације наведимо само нека имена познатих људи који су били сахрањени на Даниловском гробљу: Хомјаков Алексеј Степанович (1804—1860, песник, философ, идеолог славјанофилства. Тридесетих година овога века су му кости пренете на Новодјевичје гробље. Гогољ Николај Васиљевич (1809—1852), писац „Мртвих душа“, „Тарас Буцба“ и „Ревизора“. И он је 1931 г. пренесен на Новодјевичје гробље. Рубинштајн Николај Григоријевич (1835—1881), пијаниста, диригент, педагог и оснивач данашње Московске конзерваторије. Пренесен 1931. на Новодјевичје гробље. Третјакови, фабриканти од којих је Павел Михайлович (1832—1898) био оснивач „Третјаковске галерије“. Јуриј Венијаминов, бугарски историчар, и стотине других, а да не поменемо и црквене људе који су задужили Цркву, и својим радовима и својом духовношћу.

Патријаршија је добила и велику земљишну површину ван манастирских зидина. Ту се већ налази, руинирана и запуштена, огромна црква. Она не служи. Патријаршија је добила сагласност да је обнови и отвори као парохијску цркву. И у њој ће служити монаси Даниловог манастира. На истој територији ће бити подигнут и модеран хотел са 200 простеља за смештај искључиво гостију Московске патријаршије.

Растајем се са о. Евлогијем. Напуштам манастир и губим се у буци замрзнутих московских улица. Мисли навиру. Свети Данило, заштитник манастира, сачувао је ову светињу да поново засија Христовом светлошћу и поново буде први манастир у новој ери духовно очишћеног, обновљеног и препороженог руског православља. У њему се већ подвизава десетак монаха, а када се обнови, биће их шездесетак, исто онолико колико их је било и до револуције.

Јован Олбина

ПИСМО РИМОКАТОЛИЧКИХ МОНАХИЊА ИЗ ШВАЈЦАРСКЕ

Клица наше дубље повезаности у Господу

Недавно је једна група монахиња из епархија шумадијске и банатске узвратила посету римокатоличким монахињама: бенедиктинкама у Рикенбаху, доминиканкама у Бетанији и фрањевкама у Солотурну, које су пре две године биле гошће шумадијске епархије.

Опширан извештај о гостовању наших монахиња у Швајцарској до нећемо, ако Бог да, у следећем броју. У овом броју објављујемо писмо настојатељице манастира Бетаније у Швајцарској, које су наше сестре примиле још за време боравка у тој лепој алпској земљи. Сматрамо да ово топло писмо најбоље сиртава значај те посете, и указује на какав су углед и уважавање наишле наше скромне и вредне српске монахиње.

Доминиканке из Бетаније

20. маја 1984.

Драге наше сестре из Србије,

Из разговора са појединим сестрама у нашем манастиру, као и са целим сестринством, све више видим и са знајем какво сте нам духовно богатство оставиле за собом. Шета што сте морале да одете, јер видимо да су многа питања, која се тичу заједничких проблема савременог монаштва, остала тек начета, а све то ипак тражи даље продубљивање, и то управо зато јер је међу нама толико заједничког. Ми ћемо се овде посветити тим питањима, а верујемо да ћете то учинити и ви када се вратите у ваше св. обитељи, јер ће из одговора на многа од тих питања произаћи нови импулси за наш живот у Господу.

Различит језик као и просторна удаљеност спречавају нас да будемо заједно, али се тим више осетих побуђеном да вам напишем о ономе што је наше сестре посебно мотивисало у правцу молитве и размишљања.

Много смо слушале о Исусовој молитви која код вас постепено израста у непрекидну молитву. Знамо да се и у нашим монашким правилима налази савет св. апостола Павла: „Молите се Богу у Духу сваком приликом“ (Еф. 6 : 18), и питамо се: зар не би Исусова молитва — молитва срца, која у вашој Цркви има тако живу традицију, и нама могла да буде помоћ у непрестаним напорима ка сједињењу са Христом?

Ваша богослужења су дужа од наших. Све нас то подсећа на време пре II ватиканског сабора, када смо и ми имали и понућницу и јутрење, као и сва остала богослужења у дневном кругу. Некада смо у току недељу дана читале свих 150 псалама. После сабора, наши дневни богослужбени круг је скраћен, тако да је, на пример, 150 псалама распоређено за читање током четири недеље. Иако се тиме, можда, даје посебна пажња појединим деловима, то скраћење за многе представља извесно духовно осиромашење. Желела бих на вас охрабрим, драге сестре, да и даље останете верне вашим дугим и дивним богослужењима. Завидим вам на тим дугим и, свакако, дубоко молитвеним часовима, и убеђена сам да је овом свету та молитва и те како потребна.

Изузето нас је задивило ваше поштовање икона. То отворено и упечатљиво сведочење вере оставља нам доста простора за размишљање, као и за питање да ли би и сведочење наше вере у присутност Христа у Евхаристији било изражено том снагом и дубином?

Чуле смо и о вашем материјалном стању и одмах смо разумеле што вас је наше спољашње благостање морало просто згранути. Као што знате, Швајцарска је богата земља и тај дух благостања се, на жалост, све више и више ублачи и у многе манастире, што никако није добро за монахе и монахиње. Све то може да буде велика препрека нашој потпуној припадности Богу. То је за мене, као настојатељицу, велика брига, коју бих тако радо препоручила и вашим молитвама. У нашим правилима се налази и једна реченица која гласи: „Ако будемо у прилици да некад и у најпотребнијем оскудевамо — Господа ћемо славити за то.“ На жалост, ми смо врло ретко, скоро никад, у таквој прилици. Ваше безгранично поверење у Промисао Божју, којој ви поверавате све своје бриге и потребе, покреће нас на још активнију помоћ осталој браћи и сестрама.

Пост, који се у већини наших манастира скоро потпуно изгубио, код вас има велики значај. Пост нас чини слободним за оно што је једино на потребу, а то је Бог. И ваша верност према посту нас задивљује мишљу о његовој величини и смислу.

Сва наведена размишљања и питања покрећу нас, драге наше сестре, у овим данима после вашег одласка, и ми их не смемо једноставно оставити по страни, већ их у светлости Светога Духа морамо унети у своје молитве. Тада ће оне донети свој плод у новим одушевљењима за живот у Христу, и код вас и код нас.

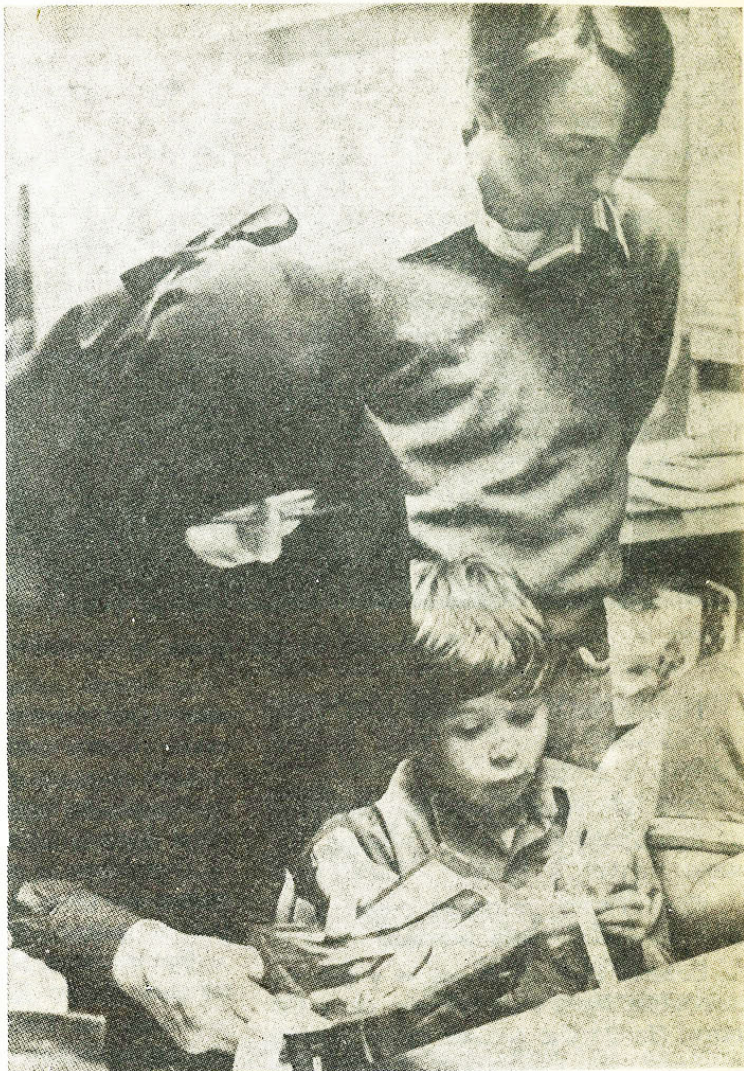
Нека је слава Господу што нам је даровао овај сусрет са вама, као клицу која ће прерасти у нашу дубљу повезаност у Господу. Молимо се једни за друге, као и за сав свет, да би Бог, све више и више, заиста свима био све.

У тој љубави истога Господа, остајемо увек сједињене са вама.

**Ваше сестре из Бетаније и
Пија — Елизабета
настојатељица**

(Превео са немачког М. М. В.)

**Православна
монахиња
ради са децом
у парохијској
Недељној
школи
на Аљасци**

НАШИ ХРАМОВИ

Црква у Рогачи

Село Рогача, и цела парохија рогачка, спада у област која је саставни део Шумадије. Космај је прелазна област између Колубаре и Смедеревског Подунавља (и Јасенице) с једне, и крагујевачке Јасенице и београдске околине с друге стране.

Космајски крај је забележен у историји и опеван у народним песмама. По Јоакиму Вујићу у Космају, у селу Косанцу, роди се храбри српски витез Иван Косанчић, који је 15. јуна 1389. године погинуо на Косову пољу.

Прича се о војводи Дучу, који је из насеља где се налази извор Дучинац (Село Дучина) да је одвео на Косово 80 коњаника од којих се ниједан није вратио.

Деспот Стефан Лазаревић често је долазио у лов на Космај, и задржавао се у космајским манастирима којих је било више.

Из ових крајева је и Васа Чарапић, Јанко Катић и други виђенији људи из српске устаничке прошлости.

У време турско-српских и турско-аустријских ратова за, иначе, миран космајски народ, настали су тешки дани. Немирна времена и трзавице трајали су све до 18. века.

У другој половини 18. века у Космају је већ доста живо. Манастир Бестелесних сила (Тресије), у подножју Космаја, обновљен је 1709. г. Поново се јавља црквено-народни живот.

Село Рогача формирала се на самом подножју Космаја, у крају богатом шумом и изворском водом — пре 300 година. На месту, где се данас налази село, кажу да је у време Турака било складиште волујских рогова — по чему село и носи назив.

Почетком 18. века Рогача се помиње као насељено место, а почетком 19. века улази у састав Катићеве кнежевине. Године 1813. Рогача је имала 41 домаћинство; 1822. године 46, а 1931. године 305 кућа.

Као најстарија и најугледнија кућа у Рогачи помиње се кућа Јована Катића, који је имао четири сина: Јанка, Марка, Стевана и Николу. Имао је и више кћери од којих је

најпознатија Перуника, коју је београдски ага Омер на силу одвео себи за жену. Он је примио у своју кућу у Београду и Јанка кога је обучио војној вештини.

Јанко Катић је био изабран за војводу и стално се налазио поред Карађорђа. Одликовао се јунаштвом и разборитошћу, штитећи сиротињу од турског насиља. Погинуо је 1806. г. на Дугим Њивама у Посавини. Сахрањен је поред цркве сибничке у Сибници, јер је у састав сибничке парохије припадала и Рогача.

Седиште Кнежевине и Суда било је у Рогачи. Унuci Јована Катића били су судије. Никола Катић спомиње се као кнез и судија туријски. Сахрањен је код Сибничке цркве.

Прва судска власт установљена је била у Рогачи око 1807. године под називом „Срез Туријски нахије београдске“, у коме су се отправљале прве судске ствари за целу околину Космаја.

После Јанкове смрти војводску власт примио је Јанков брат Марко који је погинуо на свадби код Маричића 1810. г. па војводство пребе на брата му Николу, док је Стеван посечен, још пре устанка, од дахија.

Данашњи изглед цркве у Рогачи

Године 1863. саграђена је у Рогачи основна школа за село Рогачу, Дрлупу и Дучину.

Око 1898. године рогачкој општини су присаједињена села: Сибница, Дучина, Дрлупа, а доцније и Раниловић.

Кроз Рогачу пролази стари друм Београд—Рађа—Аранбеловац.

Године 1927. пуштена је у рад телефонска мрежа са средиштем у Сопоту. Из Рогаче везани су за главни телефон села Раниловић, Дрлупа, Дучина са Сибницом.

Рогача је често страдала од елементарних непогода, као земљотреса, поплаве, суше и др.

За време ратова село није било поштеђено од пљачке и паљевине.

До 1861. године Рогача није имала своју цркву, иако је за то имала услове, већ је припадала парохији сибничкој.

Пре него што је основана парохија — Рогача је имала свога свештеника — капелана, зависног од пароха сибничког. А када је основана капеланија у Рогачи не може се тачно утврдити.

Као најстарији капелан спомиње се поп Павле. После њега дошао је поп Живота, затим Илија, а после њега Никола Мандић.

После Поп-Николе за капелана дошао је Иван Ранитовић. У његово време житељи села Рогаче траже од духовних власти да се оформи самостална парохија са седиштем у Рогачи, и да се рогачкој парохији придруже села Дрлупе и Дучина.

Заузимањем свештеника Ивана купљена је 1861. године стара црква „чагмара“ (од плетера) у Барошевићу и пренета у Рогачу. Црква је пропевала у недељу по св. Симеону Столп-

нику (1/14. септембар), и та се недеља сваке године слави.

При оснивању самосталне парохије Рогача је тада имала 70, Дрлупа 28, а Дучина 22 куће.

Поп Иван је дошао за пароха рогачког августа 1861. године, а упокојио се марта 1868. године.

Свештеника Ивана наслеђује свештеник Петар Поповић и остаје на парохији од 1869—1878. године.

Стојан Симић од 1878—1879. године.

Атанасије Вукосављевић од 1879—1929. године. Био је примеран свештеник што потврђују многа одликовања: црвени појас, протојерејски чин, напрсни крст, орден Св. Саве а, на крају, био је изабран за намесника среза космајског. Намесничку дужност вршио је 29 година.

Петнаестог августа 1929. године, као капелан престарелом проти Атанасију Вукосављевићу, на парохију рогачку долази свештеник Душан Сурма, родом из Моравске (Чехословачка), за чије време је подигнута садашња нова црква у Рогачи. О томе прилажемо посебно чланак проте Душана Сурме, који је он лично послао ових дана, када црква слави педесетогодишњи јубилеј.

Отац Душан Сурма остао је на парохији у Рогачи све до 14. јуна 1943. год. а после њега долази свештеник Љубинко Николић, парох миклеушки и досадашњи адм. помоћник пароха рогачког. На парохији остаје само до 19. октобра 1943. г. а већ 4. новембра у Рогачу долази новорукположени Петар Самарџија.

У месецу јуну 1944. постављен је на парохију рогачку још један свештеник, и то о. Бранко Сивчев (избеглица), који се 1. фебруара 1945. враћа на своју парохију у Огар, срез

Рума у Срему. Петнаестог јуна 1956. о. Петар Самарџија одлази у Сремску епархију, а парохију прима на опслуживање јереј Боривоје Миљковић, парох сибнички.

Двадесет другог септембра 1956. године постављен је за пароха рогачког свештеник Милосав Милошевић, бивши парох опаришки, који се и данас налази на овој парохији.

*Педесетогодишњица освећења
Спомен-цркве-костурнице у Рогачи
(20. 10. 1935)*

Као свршени богослов Сарајевске богословије и студент трећег семестра Богословског факултета у Београду, примио сам после женидбе, рукоположења и прописне праксе у Саборној цркви у Београду, место пароха рогачке парохије под Космајем, дана 15. августа 1929. године. Парохија је била велика: 750 домова и око четири хиљаде верника. Црква је била стара од слабог материјала и склона паду. Није било ни парохијског дома, тако да сам се морао неколико пута селити по разним сеоским кућама, у којима није било никаквог комфора. То је трајало седам година док нисам саградио парохијски дом, али одмах, на почетку сам решио да најпре саградим нову — великој парохији одговарајућу — цркву.

Готовог новца, нити каквог иметка, није било. Почео сам сакупљати динар по динар, држао пригодне проповеди и прославе, основао сам Фонд за подизање нове цркве и заинтересовао за ову акцију све парохијане и ширу околину верника и пријатеља. Из Патријаршије сам добио нове и документацију нове и лепе патријаршијске капеле. Када сам сакупио неколико десетина хиљада динара — тих година је била велика домаћа и светска криза — почео сам, четврте године службовања, са изградњом нове цркве, у пролеће 1934. године. Камен темељац је осветио Преосвећени владика Тихон, уз велико учешће државних и црквених представника и многобројног народа, дана 3. јуна 1934. године, Грађевину је подизао предузимач Живота Марчић из Београда, као спомен-цркву-костурницу у којој су биле сахрањене кости војника — борца I светског рата, палих на падинама Космаја, а уочи освећења цркве (19. октобра) пренете су и кости рогачког војводе Јанка Катића.

Без великог пожртвовања и помоћи својих парохијана села Рогаче, Дучине и Дрлупе, као и помоћи државних и црквених власти и многих добротвора, не би могло ово ве-

лико и драгоцено дело да се оствари. Парохијани су добровољно превезли сав потребан камен, шљунак и песак. Сами смо ископали темеље, гасили креч, превозили потребну воду... Осталу грађу превезли смо са станице у Бурбинцима, удаљене 13 километара, по тешком каменитом и неравном путу. Тако су парохијани добровољно превезли 150.000 камада опеке, затим 76.000 кг цемента, гвожђа, грабе и др. Помоћ парохијана је била превелика и нико није помоћ одрекао.

Груби радови су били завршени у јесен 1934. г. На почетку 1935. нисмо могли наставити са довршењем цркве, јер није било новца. Још смо добили 10.000 динара из Бановине, али то је било недовољно. Пошто је те године добро родила пшеница одлучио сам да у парохији сакупљам прилоге у пшеници. Сваког дана сам ишао са једним домаћином и увече смо сипали сакупљену пшеницу у једну магазу. Посао је био врло напоран и трајао је више од три седмице. Нико од парохијана није прилог отказао. Сакупљено је 42.000 кг пшенице. Овим прилогом смо довршили цркву и припремили је за освећење — на црквену заветину у недељу по св. Томи (20. октобра 1935).

Сама свечаност освећења нове цркве текла је овако: На дан 19. октобра, уочи освећења цркве, извршено је, уз суделовање почасне чете војника и војне музике и учешће многобројног народа, преношење костију рогачког војводе Јанка Катића у црквену крипту у којој су, пре тога, већ биле сахрањене кости бораца-војника палих на падинама Космаја у првом светском рату.

После подне је свечано дочекан Његова Светост патријарх Варнава са својом пратњом из Патријаршије, Духовног суда, Богословског факултета, Богословије и других пратилаца. Остали високи представници краљевског двора, министарства, бановине, срезова, разних корпорација и учесника у изградњи — дошли су на сам дан освећења 20. октобра.

Увече, уочи освећења цркве, служено је бденије на којем је певао хор Богословског факултета.

Сам чин освећења цркве и Света архијерејска литургија обављени су врло свечано и достојанствено. Због великог мноштва народа Његова Светост патријарх Варнава је проповед одржао напољу, пред црквом.

После обреда у храму, у порти под великим шатором приређена је

трпеза љубави, на којој је узело учешћа преко 400 званица. Остали гости из околине, као и парохијани, ручали су такође посебно у порти.

При свечаном ручку одржане су многе здравице. Том приликом патријарх Варнава одликовао ме је правом ношења црвеног појаса. Добио сам и орден Св. Саве као и председник црквене општине Милорад Павић. Сви су били срећни и задовољни. На расстанку народ је уз велике овације испратио Патријарха закрчивши пут његовом аутомобилу.

На завршетку овога описа морам да кажем, да без мојих дивних пожртвованих парохијана, не бих могао да постигнем овај велики успех, па на првом месту захвалност и признање припадају њима и њиховим породицама. Они су први који имају право и хришћанску дужност да приносе молитве Свевишњем у своме храму за добро, напредак и спасење своје парохије и своје драге отаџбине: на многаја и благаја љета!

м. прот. др Душан Сурма,
проф. у пенз.

Праг — Чехословачка

СТРАНИЦА ВЕРОНАУКЕ

ИЗЛАГАЊЕ 22.

Припрема за Велики пост

Круг Ускршњих празника почиње нашим припремама за Велики пост. Три седмице сама Црква се припрема за период Великог поста. Свака од ових седмица носи име еванђелског одељка који се чита у недељу те седмице. Погледајте у вашој Библији одељке који су назначени за сваку од ове три седмице. Прочитајте их и испишите одговарајуће име за сваку од ових недеља.

Прва недеља пре поста Лука 18:10—14

Недеља

Друга недеља пре поста Лука 15:11—32

Недеља

Трећа недеља пр поста Матеј 25:31—46

Недеља

Пост је време када сами себе припремамо за велики дан Господњег васкрсења — дан када нам је Он отворио пут у нови живот. То је време када покушавамо да очистимо наша срца од свих лоших осећања, да пажљиво слушамо Божји глас у нашим душама и када чврсто настојимо да слеђемо Божији закон.

Све ово није тако лако као што се можда чини, али поменути три еванђелска одељка помажу нам да разумемо како Бог жели да сами себе припремимо за Његово царство.

Једно од еванђелских читања учи нас да ако се чак ми и покоравмо свим законима, ако чак и чинимо све оно што мислимо да је право — то није добро ако смо **о х о л и** на наше добро понашање, или ако покушавамо да упоређујемо наше понашање за понашањем наших непријатеља, мислећи да смо ми бољи од њих.

Бог жели да му приђемо смиреним срцем, знајући да ми нисмо тако добри као што би Он желео да будемо. Он неће примити наш пост, ако смо **г о р д и** због тога што постимо.

Испишите назив Еванђеља, главу и стихове приче која нас овоме учи.

Друга еванђелска прича казује нам да без обзира како смо лоше радили, ми се увек можемо вратити нашем вољеном Оцу, Богу. Ако стварно жалимо због пређашњег живота, Он ће нас примити и опростити и биће радостан што смо му се вратили. Која еванђелска прича говори о томе?

Треће недеље пре поста, читамо у Еванђељу да долази дан када ће бити суђено целоме свету и када ће свет бити подељен на оне који ће бити са Богом и на оне који ће бити одвојени од Њега. Најважнија ствар је у томе што ће нас Бог питати да ли јесмо или нисмо били добри према другима, да ли смо помагали оне који су били потребити, и да ли смо били жалосни са онима који су у несрећи. На којем месту у Еванђељу читамо причу о последњем суду?

Ова три недељна читања уче нас да почнемо пост и покушамо да дођемо ближе Богу, имајући у виду три поступка који су најважнији:

1. да не будемо горди и хвалисави,
2. да се стварно кајемо за све оно што смо лоше учинили и
3. да будемо добри и пажљиви према другима.

Ако се не сећамо свега овога, не можемо стварно завршити ток поста онако како нас Еванђеље учи.

Уочи самога поста чита се еванђелски одељак о правоме посту. Истога дана на вечерњу — по-кајном вечерњу — сваки појединац тражи, један од другог, опроштај. Свештеник после молитве пред почетак поста, за време које сви верници клече, клања се пред свим људима који дођоше у храм и моли их да опросте ако је нешто лоше учинио или ако их је нечим увредио. Сав народ, пак, моли свештеника за опроштај.

Деца моле своје родитеље за опроштај, а родитељи своју децу, да им опросте. Браћа и сестре, пријатељи, а такође и људи који не знају добро једни друге, траже опроштај један од другог. Ово је ванредно лепо богослужење — оно помаже да се подсетимо да можемо доћи ближе Богу једи-

но ако нисмо у завади са неким и ако нам је искрено жао, у случају да смо некога увредили.

За време овог вечерња први пут чујемо великопосну молитву светог Јефрема Сирина:

Господе, немој допустити да будем лењ и малодушан, наклоњен господарењу и протачком говорењу.

Уместо тога, дај мени — твоје служи — чисто срце; помози ми да не будем уображен, помози ми да будем стрпљив. Помози ми да волим тебе и све људе.

Да, Господе и Цару, пусти ме да размислим што је лоше у мени, па да не говорим шта је лоше у другима,

јер си Ти благословен у све векове. Амин.

Задатак који треба урадити

1. Покушајте да укратко објасните текст ове молитве.

2. Покушајте да научите ову молитву светог Јефрема Сиријца.

Српска црква и телевизија

Као што је познато, Свети архијерејски синод СПЦ није дозволио да се за снимање тв-серије „Вук Караџић“ користи освешени црквени простор.

Зашто је тако одлучио?

„Општинско дете“, „Скупљачи перја“, „Шћепан Мали“, „Бановић Страхина“, „Поп Ђира и поп Спира“, „Смрт господина Голуже“, „Чудо невиђено“, тв-серија „Бањица“ само су неки од примера из жалосног искуства које Српска православна црква има са домаћим филмом и телевизијом.

Српске православне свештенике, чији је лик унижен, играју комичари, верници су сулуди, а сама Црква је предмет подсмеха и поруге.

Аутори ових филмова неће да се потруде ни толико да их снимају у студију, већ са циничном комотношћу злоупотребљавају аутентичне, свете српске цркве и манастире. Тако се стиче утисак да та дела настају уз помоћ и сагласност саме Српске православне цркве. Ако ништа друго,

Црква може да бар у томе не учествује.

За Цркву храм је освешени простор јавног Божјег присуства међу људима а не позорница.

Као такав (као огњиште и ризница истинске културе) храм је за божански култ, а не да служи као кулиса за некултуру и бестидност. Када би наш домаћи филм и телевизија имали више стида, онога у коме је по великом Тарковском спасење човека и света, онда Црква не би морала доносити овакве одлуке.

Подижући глас против увредљивог третмана Српске православне цркве, који је без преседана код нас, Свети архијерејски синод је први пут забранио телевизији да уђе у цркву. Због тога се развила широка кампања у штампи и на неким форумима. Заборавља се да је и приступ Цркве на телевизији забрањен. Да би се од јавности склонили прави разлози за овакву одлуку, коју је Свети синод донео са великим жаљењем, од Српске цркве се тобоже узима у заштиту и Вук Караџић — он који је у цркви научио да пише, који је превео Свето писмо, и чији је гроб у Саборној цркви у Београду!

Из Епархијског летописа

Слава цркве у Прекопечи

Близу манастира Драче налази се храм посвећен Преподобном Јову Драчком, који 19/6. маја слави своју славу. Црква се налази у самој шуми и ужива велико поштовање код народа овога краја.

Спречен обавезама на другој страни, Преосвећени епископ шумадијски је замолио Преосвештеног епископа аустралијско-новозеландског г. Василија, да служењем Литургије увелича славље ове цркве. На Литургији су певале монахиње манастира Драче, а народ је испунио не само цркву, већ и простор око цркве.

Владика је поучио садржајном беседом присутне вернике и после послужења отишао је, са својом пратњом, у оближњи манастир Драчу.

Манастир Драча прославио своју славу

Овогодишњу славу манастира Драче увеличао је Преосвећени епископ канадски г. Георгије, који је тога дана служио архијерејску Литургију, обавио трократни опход, поучио монахиње и народ и испоручио им честитке надлежног Епископа, који је тога дана служио у Темишвару. После краћег задржавања, Владика Георгије је, уз звуке драчких звона, напустио овај стародревни манастир.

Учесници
овогодишње
Светосавске
прославе
у Наталинцима;
деца држе
врећице са
традиционалним
пригодним
поклон-пакетићима

(Снимио: Петар
Петровић, доп.
„Политике“)

Слика доле:
За време
св. литургије
на отвореном
простору
испред
св. храма

Освећење новог конака
у манастиру Ралетинцу

Манастир Ралетинац је ове године своју храмовну славу обележио освећењем новог конака. Наиме, Преосвећени епископ г. Сава стигао је у манастир уочи Петровдана, учествовао на бденију и замонашио у чин мале схиме монахиње Ирину и Евгенију. На Петровдан је Владика, са већим бројем свештеника и баконом, служио архијерејску Литургију. После резања колача Владика је пред црквом одржао проповед, а потом осветио новоподигнути манастирски конак и похвалио труд настојатељице и сестринства за уложени труд.

Митрополит швајцарски
Дамаскин у Шумадији

Митрополит швајцарски др Дамаскин, који је био неколико дана у службеној посети Српској православној цркви, боравио је 31. маја о. г. у Шумадији, и, заједно са епископом Савом и проф. др Стојаном Гошевићем, посетио Карађорђеву цркву у Тополи, Опленац и манастир Благовештење код Страгара, Дивостин и Грнчарицу, да би се на крају дана, после вечере у Владичанском двору у Крагујевцу, опростио од свога домаћина.

Опомени ме се, Боже мој

И ОПРОСТИ МИ

ПО ВЕЛИКОЈ МИЛОСТИ СВОЈОЈ

(Из Књиге Немањине, 13.22)

УСНУЛА ЈЕ У ГОСПОДУ
СЕСТРА МАТРОНА

Дана 9. маја 1985. године, у Светониколајевској обитељи манастира Драче, после краће болести упокојила се у Господу монахиња Матрона (Јовановић). Рођена је у селу Мургашу, код Уба, 1920. године, од че-

ститих родитеља — оца Крстивоја и мајке Добриле.

Као млада девојка, са 18 година, одлази у манастир Враћевшницу где, под будним оком велике и искусне игуманије Јелене, почиње њено узрастање у велику и снажну духовну личност, каква је потом била целог свог овоземаљског живота. Цео свој живот провела је у подвижништву, приносећи трудове своје младости Господу нашем Исусу Христу, коме је верно и са пуно љубави служила. Када је било потребно обнављати манастир Жичу после ратних страдања, заједно са својом игуманијом нашла се на том послу. Затим је њен животни пут води у манастир Драчу, на још једно градилиште, где она и сагорева у непрекидном раду, јер увек је била прва, ма о каквом послу да се радило. Смрћу монахиње Матроне, осиромашило је сестринство манастира Драче, јер њеном смрћу изгубили су велику молителску, смерну и узорну монахињу.

Опело је извршио Његово Преосвештенство епископ шумадијски господин Сава уз већи број свештенства и монаштва. Уз тужно звоњење манастирских звона сахрањени су земни остаци монахиње Матроне на манастирском гробљу, у коме почивају и њене раније преминуле сестре и где ће почивати до општег васкрсења.

Помолимо се Господу да са праведнима упокоји њену душу и нека је вечан њен спомен међу нама.

Захвалница

Поводом смрти наше драге нам Данице удов. Миљковић, мајке стрељаног крагујевачког Ђака Радослава у Шумарицама 1941. године, и супруге поч. Светозара, изражавамо нашу неизмерну захвалност Његовом Преосвештенству Епископу шумадијском Господину др САВИ на саучешћу, као и свима свештеницима и Ђаконима Саборне и Старе цркве у Крагујевцу, који учествоваше на опелу по којне нам Данице.

Посебно се захваљујемо Архијерејском намеснику крагујевачком протојереју Драгославу Степковићу на опроштајном и утешном говору; те тако ублажи наш превелики бол, као и нашем пароху протојереју Марку Подгорцу на одслуженој заупокојеној Литургији тога дана.

На крају захваљујемо родбини, пријатељима и свима познаницима што се у великом броју одазваше испраћају наше драге мајке.

Сахрана је обављена дана 17. јуна 1985. године у Крагујевцу на Варошском гробљу.

Дом жалости у Крагујевцу у Ул. Сава Бадњевца бр. 8.

Ожалошћени,

син Борислав, кћи Загорка,
Ђакон Борђе са породицом
и бројна родбина

„Ако Господ хтедне живећемо, и учинићемо ово“

(Из посланице Јаковљеве 4:13)

4. АВГУСТА 1985.

КОНАТИЦЕ. Архијерејска литургија почиње у 7,30 а после ње освећење новог парохијског дома.

18. АВГУСТА 1985.

КРАГУЈЕВАЦ. Архијерејска литургија у Саборној цркви почиње у 8 часова пре подне, а после ње освећење темеља новог храма Васкрсења Христовог у Крагујевцу—Бозману.

19. АВГУСТА 1985.

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА. Преображење Господње. Слава храма. Архијерејска литургија почиње у 8 часова пре подне.

25. АВГУСТА 1985.

ИЗБЕНИЦА. Освећење новог иконостаса, а потом архијерејска литургија, која почиње у 7,30 часова пре подне.

27. АВГУСТА 1985.

КРАГУЈЕВАЦ. Бденије уочи славе Саборне цркве почиње у 6 часова после подне.

28. АВГУСТА 1985.

КРАГУЈЕВАЦ. Велика Госпојина. Храмовна слава Саборне цркве. Архијерејска литургија почиње у 8 часова пре подне.

јерејска литургија почиње у 8 часова пре подне.

8. СЕПТЕМБРА 1985.

БУКОВИК. Архијерејска литургија почиње у 8 часова пре подне, а потом освећење новог парохијског дома.

11. СЕПТЕМБРА 1985.

ОРАШЈЕ. Архијерејска литургија почиње у 8 часова пре подне.

15. СЕПТЕМБРА 1985.

МАНАСТИР ЈОШАНИЦА. Освећење нове капеле Сабора срп. светитеља. Почиње у 8 часова пре подне, а потом архијерејска литургија.

21. СЕПТЕМБРА 1985.

ТОПОЛА. Мала Госпојина. Архијерејска литургија почиње у 8 часова изјутра.

6. ОКТОБРА 1985.

ДУБОНА. Архијерејска литургија почиње у 8 часова изјутра.

14. ОКТОБРА 1985.

ТРЕШЊЕВИЦА. Покров пресвете Богородице. Архијерејска литургија почиње у 8 часова изјутра.

Каленић ГОДИНА VII
40 (4/1985)

издаје Српска православна
епархија шумадијска.

Излази шест пута годишње.

Уређује одбор. Главни и
одговорни уредник:

Драгослав Степковић

Уредништво и администрација:

„Каленић“, Маршала Тита 67,
34000 Крагујевац
Телефон: 034/326-42

Текући рачун: „Каленић“
издавачка установа Епархије
шумадијске. Број жиро-рачуна
61700-620-16-80691-14-62-00684-1
Број девизног рачуна: 12-62-25641-1
Југобанка — Крагујевац

Штампа: РО „Сава Мухић“,
Земун, Маршала Тита 46—48

Тираж: 12.000 примерака

Цена: 40,00 динара примерак

Годишња претплата 240,00.— д. а за
иностранство: 12 ам. долара